

Saramago: «Eleberriez baliatuz egiten dut gogoeta, saiakera egiteko gai ez naizenez»

‘A caverna’ liburua udazkenerako kalean izango dela dio idazle portugaldarrak

Agentziak / Murtzia

Jose Saramago idazlea Murtzian da (Espainia), Nazioarteko Kongresuan, zeina bere lanari eta Nobel sariari buruz mintzatzeko antolatu baita. Garrantzitsuak diren gaien inguruan gogoeta egiteko idazten ditu eleberriak, atzo esan zuenez, eta hain zuzen, idazten ari den lanean —*A caverna* izenekoa— egungo gizartearen egoerari buruz mintzo da. Xenofobia arazoez ere aritu zen atzo.

«NIRE iritziz garrantzitsuak diren gauzei buruzko gogoeta egiten saiatzen naiz nire lanen bitartez. Saiakera egileak naiz, baina saiakerak idazteko gai ez naizenez, eleberrien bitartez adierazten ditut nire iritziak».

Jose Saramago idazle portugaldarrak atzo Murtzian bere obraren inguruan egingako adierazpenak dira horiek. Hain zuzen, bere lana aztertzeko Nazioarteko Kongresua antolatu du bertako unibertsitateak, eta ekitaldi hori inauguratu zuen Saramagok.

Irakurleak gogoeta egin dezan zerbait kontatzea da berak duen lana: «Lan horiek saiatzen dira aztertzen nor garen, eta irakurleak nik egindako galderetan arakatzeari da nire asmoa. Gizakiok zomorro arraro samarrak gara. Gai gara gauza handiak egiteko, eta era berean, munstrokeria handien egile izateko».

Saramagok Literatura Nobel saria irabazi aurretik esku artean zuen eleberrian

J.F. MORENO / EFE

Jose Saramago idazle portugaldarra, atzo, Murtzian.

lanean ari da berriz ere, *A Caverna*-n, eta atzo adierazi zuenez, «udazkenerako kalean egoitea» espero du.

Platoni aipamena

A Caverna-k egungo gizartearen inguruko arazoak, auziak eta iritziak plazaratzen ditu: «Haitzuloetan azaltzen diren itzaletan ez da gaur bezainbeste sekula si-

Gizakiaz gogoeta

■ ■ ■ *«Pentsatu behar dugu zein gizaki mota garen, eta zer garen besteentzat»*

netsi», esan zuen Platonen mitoa aipatuz: «Platonen garaitik gaurdaino, inoiz ez gara bizi izan gaur bezala haitzuloetan. Hor- ma bat irudikatzen dugu, non- dik pertsonak

igarotzen diren, eta pentsatzen dugu hori dela benetan gertatzen dena, errealtatea».

«Gogoeta egin behar dugu

zein gizaki mota garen eta zer garen besteentzat, zergatik garen gu eta besteak». Saramagorentzat jada garrantzia galdu dute gizakia nondik datorren eta nora doan galderen inguruko erantzunek, atzo aitortu zuenez.

«Tolerantzia arriskutsua»

«Tolerantzia oso anbigua da, intolerantzia bezain arriskutsua dela iruditzen zait. Nik gizaki bat jasaten dut, baina ez dut onartzen. Bi gizakien elkarbizitzan kultur heziketaren transmisioa oso garrantzitsua da, eta horretan oso garrantzitsua da komunikabideen paperak». Adierazpen horiek egin zituen egunotan El Eljido herrian (Espainiako Hegoaldean) magrebien kontra izan diren liskarren gaineko galderei erantzunez. Arrazakeriaren inguruan galdera asko egin zituzten kazetariak, eta luze mintzatu zen horri buruz, «egungo arazorik larrienetakoa» dela uste baitu Saramagok.

Atzo hasi eta otsailaren 12a bitartean idazle portugaldar honen lana aztergai izango da Murtzian, oro har Portugalen egiten den literatura aztertzearekin batera.

Egilearen obrari buruzko 30 txosten egin dira bertan aztertzeko, eta horiekin batera nazioarteko literatura ikertzen duten zortzi adituren hitzaldiak izango dira besteak beste nazioarteko kongresu honetako edukia.

Federico Krutwigen lanak CD-ROMean bilduko dira eta harpidetzaz eskuratu ahal izango dira

■ *Jakintza Baithak 2000en bat harpidedun lortu nahi ditu*

Erredakzioa / Bilbo

FEDERICO KRUTWIG SAGREDOREN lanak CD-ROMean bildu eta hedatzeari ekingo dio Jakintza Baitha elkarteak. Bildumok harpidetzen bitartez izango dira eskuragai, ez baitira liburudendetan salduko. Elkarteko kideek 2000en bat harpidedun lortu nahi dituzte.

Jakintza Baitharen barruko Padeia sailak hartu du lan hori bere gain. Sail horretako buru Josu Lavin arduratuko da Krutwigen lanak CD-ROMera pasatzeaz. Lavinnek jakitera eman duenez, harpidetzaren prezio bakarra 50 eurokoa izango da (8.300 pezeta, 332 libera). Eskariak, berriz Algortako 68 postakutxatilara igorri beharko dira.

Lehen CD-ROMean honako lanok bilduko dira: *La Cuestion Vasca*, *Mao Tzedung Buruzagiarren Aiphuak*, *Ba hal du ethorkizunik Euskal Herriak Cyberneticaren garaian?* Azken hori ez da gaurdaino argitaratu, Jakintza Baithako lehendakariorde Lavinek azpimarratu duenez.

Hurrengo lanak

Aurrera begira, Jakintza Baithako kideek beste hainbat lan bildu eta CD-ROMean emateko asmoa daukate. Bilduma osatuko duten hurrengo lanak *Apollon gure Kulturaren Symboloa*, *Zer garen eta zer ez garen Euskaldunok*, eta *Computer Shock Vasconia Anno 2001*. Azken horien artean ere badira lan argitaragabeak, aipatutako lehenengo biak hain zuzen.

Lenak konputerizatu ahala CD-ROMean igorriko zaizkie harpidedunei, Jakintza Baithatik jakinarazi dutenez.

Lavinen arabera, «harpidedun kopuru minimo bat lortu beharko litzateke, 2000en batekoa. Opari gisa euskarazko lan klasikoak igorriko lituzke Lavinek».

«Kulturak soilik kontrola dezake arrazakeria»

■ «ARRAZKERIA ez da Austria, Espainia edo Portugal dagokion zerbait. Denak gara arrazistak. Kontua da kultura gizakion arrazakeriari heltzeko erabiltzea, eta gizartea minduko ez duen mugetan mantentzea arrazakeria. Kulturak soilik kontrola baitzake arazo hori».

Erantzun hori jaso zuten kazetariak, azken egunotan izandako bi gertaeren inguruan galdegin ziotenean. Austria kazetari askoren galderetan egon zen, baita Andaluzian magrebien aurka izandako gertaerek ere.

«Magrebien Almeriara joan zenean, ber-

tako biztanleek onartu egin zuten eta haiek egindako lan gogorrari etekina atera zitzaion, eta gizartearen onerako bizi-baldintza zailak ezarri zitzaizkien. Gauzak okertuz joan dira, eta guztiok barruan dugun munstro arrazista atera da. Munstro hori kontrolatu behar dugu».

Kultura anitz daukela ez ulertzeak dakartzan horrelako gertaerak, Saramagoren ustez.

Austrian eskuin muturreko gobernuak sortutako ezinegonak ere mintzagai izan zuten: «Arazoa ez da faxismoa azaltzen ari dela, baizik eta austriarren % 30ek aukera

hori hartu dutela. Hainbat botoa eman ez dioten % 70ak ezin dira ahaztu, eta horiek babestu behar dira».

Europako Batasunak auzi horretan izandako jokaera «prezatsua» dela dio: «Diplomazia edo elkarrizketa kontuan hartu behar zituen ezer baino lehen».